

Інна Гуменюк
канд. філол. наук, доцент,
Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка
м. Суми, Україна

РОЛЬ ІНТОНАЦІЇ У ПЕРЕДАЧІ ЕМОЦІЙНОСТІ АНГЛОМОВНИХ МІСЬКИХ ПЕЙЗАЖНИХ ОПИСІВ

Здатність пейзажних описів викликати певні емоції у читача або слухача не викликає сумнівів у науковців, які досліджують художній текст як складну багаторівневу структуру. Серед низки функцій, які виконують описи природи міста виділяється емотивна функція. Картина міста є важливим засобом у породженні літературних образів, вона здатна апелювати до емоцій читача/слухача завдяки взаємодії засобів різних мовних рівнів. На відміну від лексичного наповнення [1, с. 232–238], граматичної будови [2, с. 114 –123] пейзажних описів, роль просодичного оформлення пейзажів міста у забезпеченні емоційного впливу на читача/слухача потребує детального розгляду. Отже, метою даної праці є встановлення інтонаційних засобів, які сприяють емоційному впливу на слухача/читача, шляхом здійснення аудитивного аналізу.

Корпус експериментального матеріалу було створено відповідно до робочої класифікації пейзажних описів, де провідною ознакою стала належність уривків до типу місцевості (міські, сільські). Описові фрагменти поділяються за видом ландшафту, порами року, часом перебігу доби, обсягом, за ступенем динамічності та позицією у структурі тексту та рівнем емоційного-прагматично потенціалу [3, с. 23–29]. Виходячи з принципу збереження емоційно-прагматичного потенціалу [4, с. 8], ми вважаємо, що міські пейзажні замальовки можуть мати високий, середній і низький рівні емоційності. Відповідно до програми та методики експериментально-фонетичного дослідження просодичного оформлення англомовних пейзажних описів [3, с. 66–70] було здійснено аудитивний аналіз дібраних описових фрагментів, який полягав у встановленні у межах описових уривків певних просодичних

параметрів (мелодики, темпоральних характеристик, гучності, дистрибуції фразового наголосу). Крім того, аудитори-фонетисти надавали інформацію щодо рівня емоційності аналізованих фрагментів та інтонаційних засобів його реалізації.

Корпус експериментального матеріалу містив фрагменти, дібрані з британських фоноресурсів.

Розгляд аудиторами-фонетистами статичних міських описів природи показав, що на просодичному рівні їхня статичність забезпечується сповільненим темпом, помірною гучністю, переважанням низьких спадних і висхідних термінальних тонів, чітким простим ритмом. Таке інтонаційне оформлення сприяло визначенню емоційного рівня даного виду міських пейзажів здебільшого як низького або середнього.

Статично-динамічним описам міського краєвиду притаманне зростання динаміки за рахунок скорочення тривалості пауз, перепадів темпу й гучності та відносної плавності ритму. Рівень емоційності цього різновиду описів варіює від низького до середнього й високого.

У динамічних міських пейзажних описах зареєстровано різкі зміни темпу й гучності, у процесі передачі емоційної напруги зафіксовано більшу варіативність інтонації порівняно з вищеописаними видами. За даними аудитивного аналізу, динамічні уривки вирізняються високим і середнім рівнем емоційності, які характеризуються відповідним інтонаційним оформленням. У таких пейзажних описах саме одиниці сегментного й надсегментного рівнів забезпечують реалізацію емотивної функції.

Узагальнюючи описані вище особливості інтонації міських пейзажних описів, зазначимо, що серед їхніх просодичних характеристик, які здатні впливати на рівень емоційності й таким чином забезпечувати емотивну функцію опису природи, виявлено: модифікації гучності і темпу, вимовляння окремих слів зі спеціальним підйомом задля виокремлення інформаційних центрів і семантично важливих слів, реалізація інтоногруп з високими або середньо-підвищеними спадними або висхідними ядерними

тонами. Поєднання згаданих вище просодичних параметрів з одиницями інших мовних рівнів здатне впливати на емоційний стан слухача/читача й викликати полярні емоції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Альошина І. Г. Аналіз локативних прикметників французької та української мов (семантико-когнітивний аспект). *Типологія мовних значень у діяхронічному та зіставному аспектах*. 2007. Вип. 15. С. 114 –123.
2. Богданова І. В. Функціонально-семантична категорія локативності у сучасній російській мові : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.02. Київ, 1998. 208 с.
3. Гуменюк І. Л. Інтонація пейзажних описів в англomовній художній прозі (експериментально-фонетичне дослідження) : дис. канд. філол. наук : 10.02.04. Херсон, 2017. 310 с.
4. Калита А. А. Актуалізація емоційно-прагматичного потенціалу висловлення : монографія. Тернопіль: Вид-во «Підручники і посібники», 2007. 319 с.

Лариса Ключко
канд.філол.наук, доцент
Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка
м. Суми, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВИСЛОВЛЮВАНЬ

ПОХВАЛИ АНГЛОМОВНИХ ЧОЛОВІКІВ

Зміна парадигм у науковому пізнанні початку ХХІ століття характеризується становленням функційної антропологічної лінгвістики, у якій мова розглядається не як іманентна система, а як система яка складає конституційну сутність чоловіків та жінок, що формується у фундаментальних власних рисах під впливом відмінностей біологічної та